

מדיניות החינוך בישראל וזיקתה למשפט: סוגיה בצדק חברתי

ד"ר דן גבתון

מבחן מסכם מועד ב'

מבוא 1 – חברה הטרוגנית

בתי ספר על פי חוק (רשמי, מוכר פטור)
פריצה מהמרכז החוצה (הגיוון בחינוך – שקף 1)
אין פיקוח על תכנים בחלק מהמוסדות הגם שהמיון ציבורי.
החלשות החינוך הציבורי, יצירת זרמים אליטיסטיים פערים וקיפוח.
זליכי ביזור (שאלת מיון שוויוני, שאלת חינוך איכותי)
ועד פוריה, עתיד מונגזון
סעיף 2 לחוק החינוך הממלכתי – האם רלוונטי לכל הזרמים?

מבוא 2 – תקציב דיפרנציאלי, אחדות בסולמות

חשש שביזור יוביל להגדלת הפערים ויצירת בתי ספר אליטיסטיים במיון ציבורי.
הפתרון שמציעה ועדת דברת:
תמרוץ קבלת תלמידים חלשים
תקצוב צמוד תלמיד – תמריץ למניעת נשירה/ מעבר
בעיות:
הנחת קיומו של שוק נאו קלאסי
התקציב לפי תלמיד, אך לאו דווקא מושקע בתלמיד שהביא אותו.
מדוע נדרשת אחדות בסולמות

מבוא 3 – גלובליזציה, תחרות, הון אנושי

מטרות החינוך – סעיף 2 לחוק החינוך הממלכתי, ישן לעומת חדש.
האם צריך לממן חינוך שאינו מוביל לשיפור ההון האנושי (או שאינו מוביל לכושר השתכרות)
האם אכן החינוך מוביל לשיפור או שמא הוא מוביל לשיפור (שימור המצב החברתי הקיים)?
מהם הידע והמיומנות הנחוצים בעולם המודרני, והאם הם מקובלים על כל הזרמים הקיימים.
האם יש זכות לחינוך? פס"ד שוחרי גילת, ועד פוריה.
מה משפר הון אנושי? אינטגרציה? ביזור?
משפט משווה (הצעת החוק של בלייר '97).

מבוא 4 – תכנית ליבה בחירה פנימית של תכניות נוספות

הגדרות ברורות ואחידות, יעדים ומטרות מדידים, שקיפות של תוכנית הליבה, בדיקת עמידה ביעדים –
ייבילו להקטנת פערים ויאפשרו נייודות חברתית.
סעיף 2 לחוק חינוך ממלכתי – ישן לעומת חדש.
על פי המטרות כתנאי לקבלת מימון מאת המדינה.
מדינת צריך תכנית ליבה (דוגמא: חינוך שאינו מוביל לכושר השתכרות)
שיתוף כמטרה במדיניות החינוך מול שימור המגוון והזרמים השונים – אינטגרציה מול ביזור

בלנק

כללים וחוקים לכאורה נייטרלים – למעשה מובילים לאי שוויון
ביקורת על החלת מודלים כלכליים בחינוך
ביקורת על ניהול עצמי בחינוך
חשיבות מגגוני פיקוח
יישום הקטע הנבחר

פרד

פיצול במסווה של רב תרבותיות גורם למעשה להפרדה ולאי שוויון.
התנגדות לסגרגציה
יש להחיל איטגרציה גם אם יש לכך מחיר.
בחירת תוכנית לימוד כפתח לסגרגציה.
יישום הקטע הנבחר.

כפרי

חינוך זו סוגייה פוליטית
מימון דיפרנציאלי, אחיד ושוויוני כשבצידו התנייה (עמידה בתכנים מסויימים) – שוויון פורמלי בלבד.
פס"ד מוצרט.
יישום הקטע הנבחר.

ווקשטיין

רצון ידע וסמכויות
שת"פ אחריותיות שיח וכלים
סיכון שביצירת רפורמה ע"י סטגנרטים, אל מול הצורך בהם.
יישום הקטע הנבחר.